

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, havonta a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Bérmertelen leveleket csak ismert kézzel fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, havonta hirdetések, előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmertve küldendők.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Table with columns for location (Helyben, Vidéken) and subscription type (Égész évre, Fél évre, Negyed évre, Egy órára). Includes postal charges.

Hirdetések díja:

Nyolcz hasábos petitor egyszeri hirdetésnél 6 kr. Minden következőnél 4 „ Bélyegdíj külön 30 „ Nyilatár sora 15 „

Külsőség és kegyelet.

Arad, szeptember 13.

(*) Amikor vidéken Shakespeare-t játszókat, mindig attól félünk, hogy az a bizonyos hajszál, mely a tragikumot a komikumtól elválasztja, eltűnik, és amíg a színlap bő sírást jelzett, elkezdünk jó tudóju emberek módjára hahotázni. Pedig vidéken is akadnak intelligens, tapasztalt rendezők, akik értik a mesterségüket és fel is áldoznak szívesen arra egy pár napot, hogy Shakespeare jól menjen. De hiába! Az anyag, a statisztéria nem lakik közel Meiningenhez, és nem igen van érzelme a pose-okhoz, a tragikus jelenetek pedig nem igen képesek reá reflex hatást tenni, és a legfurfangosabb kosztümből is úgy tűnnek elő, hogy Lear király és a publikum nem mernek reagálni nézni, nehogy elkaczagják magukat.

Tehát Shakespeare-t vidéken adni nem tanácsos, sem színházban, sem pedig — a Szabadság-téren . . . ahol egynehány nap óta egyik lapársunk mindenáron egy nagyobb szabású felvonulást akar rendeztetni október hatodikán, mert a hazafias kegyeletet csak úgy látja kielégítve, ha egy fejedelmi temetéshez hasonló pompás látványosság kíséretében vonul fel a közönség a leleplezés napján a vértanuk csillogó, impozáns szobrához. Eszt a — különben dicséretes — tervet amint ujabban is felvetik odaát, alkalmat vesznek arra, hogy Aradváros érdemes polgármesterét különféle gúnyos jelzőkkel nógassák ki álláspontjából, amelyet helyesnek ítélik a közvélemény és melyen állva, nem akar belemenni a színpadias látványosság szcenizálásába, nem akarja vidéken — Shakespeare-t játszani . . . Attól eltekintve, hogy talán nem éppen alkalomszerű a kiváló érdemi szoborbizottsági elnököt „bürokratikus zsarnok”-i titulussal illetni, nem habozunk egy pillanatig sem kijelenteni, hogy az október ha-

zárzó nagygyakorlata, mint most a 7-ik hadtestnek. A felvonulási ut terhes és hosszú, a gyakorlatok erősek, sok nélkülözésen kell átvégződni; mindannak daczára is a katonaság végtelen türelmes, kitartást és marsolási képességet tanúsít minden egyes ezredben, különösen az aradi s a szegedi ezredekben, melyek legrégebben haraptak bele a nagymanőver terheibe.

A hadtestben levő csapatok most a császárgyakorlatokra készülnek elő. A legényeséget mindenütt parádés mondurokkal látták el, a felszerelés csinosították, egy szóval erősen folyik a rendelkezés ezzel együtt a felmarsolás a császárgyakorlatok színhelyére, Székelyhid felé, mely ide, a biharmegyei Almaszeg községéig, már csak 40-45 kilométernyire esik.

A felmarsolási keret (Aufmarsch-Raum) egészen tele van katonasággal. Minden ezred, továbbá lovasság és tüzérség a maga megszabott vonalán halad előre. Az Élcsd körül összpontosított ezredek ma reggel 6 órakor indultak utnak s késő délután értek be a csaknem 40 kilométernyire fekvő állomáshelyre, Bodonóra, Almaszegre, Papfalvára, Középsre, Várzire stb. A mai ut, keresztül-vezelve a fekete-erdői üveggyáron, mely egy végtelenül bájos völgykötveletben fekszik, egyike volt a legszebbeknek. Turista, komót marsolva, igen sokat élvezett volna e vidéken, de bizony a szegény baka, összetört, vérhólyagos lábbal, 28-30 kiló teherral a vállán, elfáradva, kiéhezve, nem igen ért rá széjjelnézni, pláne élvezni a természet szépségeit.

X.

F. Ábrány, szeptember 11.

Ma reggel 5 órától délután 2 óráig, beleszámítva egy csaknem 3 órára kelesztült tartó nagy gyakorlatot, egész a biharmegyei Margitta mezővárosig masirozott fel a katonaság, s ott, nemkülönben a környékbeli községekben helyzetet el.

Felső-Ábrány alatt nagy gyakorlat volt, melyben az egész hadtest részt vett. Megjelentek már a honvédek, a honvédszázadok, egy hegyi útegek is, melyek a mai manőverben szintén számottevő szerepet játszottak. Az érdekes útközlet lefolyása után kijelölt állomáshelyeikre vonultak vissza az egyes csapatok megpihenni s előkészülni a holnapután kezdődő császárgyakorlatra.

A VII. hadtest nagygyakorlatai.

(Saját külön tudósítónktól)

IX.

Almaszeg, szeptember 10.

A VII-ik hadtest ideai nagygyakorlata vége felé közeledik. Még néhány nap s megkezdődnek a „császárgyakorlatok”, melyek a hadtestnek ez évi szerlelt farsadós és nehéz manővereit bekoronázzák.

Öreg katonák beszélnek, hogy régen volt egy csapatnak olyan hosszadalmas és

A 7-ik hadtestből az egyik divízió-kommandó, melyhez mi is tartozunk, F. Ábrányon helyzetet el, a másik divízió-kommandó pedig Margittán. A 6-ik (kassai) hadtest idevonulása holnapra várható.

A zárgyakorlaton igen érdekes vendégek lesznek együtt. Ő Felsőgán kívül állítólag jelen lesz II. Vilmos német császár, Deines őrnagy német, Brusati lovag alezredes olasz és még több katonai attaché, továbbá Beck báró vezérkari főnök, tábornagy, Paar gr. főhadsegéd, altábornagy, Saar br. őrnagy, Sachs corvetkapitány és Poten őrnagy szárnysegéd, D'Elvert alezredes vezérkari főnök és Polfrass vezérőrnagy főhadsegéd, azonkívül Albrecht főherceg, József főherceg, Piret Jenő lovassági tábornok, Vilmos főherceg, Ottó főherceg, Lobkovitz Ferdinánd herceg, Windischgrätz herceg lovassági tábornok, Grünne Fülöp gr. tábornagy, Frigyes főherceg, Szvetenay Antal br. vezérőrnagy, Uxküll Sándor gr. vezérőrnagy, Galgóczy Antal vezérőrnagy, Forinyák altábornagy, Jenő főherceg, és az uralkodóház több tagja, nemkülönben más előkelő katonai méltóság.

Ő Felső Székelyhídon fog lakni a Nádasdy gr. kastélyában.

A kiállításról.

A kiállításnak különösen délutáni látottsága emelkedik, mit nagyban elősegít a délutáni zene.

A kiállítás látogatottságáról a következő hivatalos jelentést teszi közzé a kiállítás hivatalos közlönye a „Kiállítási Lapok”:

Table with columns: A csarnokban, Nappal, Este, Összesen. Rows for dates from Sept 4 to 11.

Az összes látogatók száma a kiállítás harminczhárom napja alatt volt 53,216 az idejnyjegyeket bele nem számítva.

Szapáry Gyula gróf magyar kir. miniszterelnök, Baross Gábor magyar kir. kereskedelemügyi miniszter és Baquehem F. cs. kir. osztrák kereskede-

lemügyi miniszter urak e hó 17-én szerdán bizonyosan Aradra érkeznek a kiállítás meglátogatása céljából.

Felkérnek a kiállító urak és a kiállítási bizottságok tagjai, hogy ez alkalommal a fogadtatásnál minél tömegesebben jelenjenek meg.

A fogadtatás részleteiről a helybéli napilapokban fog az iparhatóság tájékoztató közléseket nyilvánosságra hozni.

Fábián László főispán, a kiállítási diszelnök, mint a jury elnöke, e hó 7-ikei kelettel a lókiállítás juryjébe kinevezte:

Elnökül: Friebeisz Miklós birtokost és az aradmezei lötenyészbizottság elnökét Kurticsont.

Tagokul: Sármazey Manó birtokos Kurticson, Náray Lajos birtokos Földéakon, Blaskovits A. birtokos Királyhegy, Geist Gáspár birtokos Csákon, Almásy Dénes g. birtokos Gyulan, Rónay Ernést birtokos Kis-Zombor, P. Eckhardt O. birtokos Makón, Vászárhelyi Géza birtokos Aradon.

A baromfi-kiállítás tegnap nyitotta meg ifj. Kristyó János, E. Illés László és Fényes Kálmán dr.

Fábián László főispán kiállítás diszelnök ur, mint a jury elnöke, f. hó 11-ikei kelettel a baromfi-kiállítás juryjébe kinevezte:

elnökül: Parthay Géza, a „Hazai szárnyasaink” szaklap szerkesztőjét Budapestben;

H. eln.: Embey Iván pénzügyi főgalmazót Aradon,

Tagokul: Schevanz Soma birtokos B.-Csabán, Petrovay György birtokos N.-Kürün, ifj. Haller Károly birtokos Kolozsvárt, Horváth Antal kereskedőt Kőbányán, Györfly Aladár hivataln. Debreczenben, Kovács János keresk. Debreczenben, Mayer Adolf őrnagyot Debreczenben, Wadovszky Gusztáv kereskedőt Aradon, Marx Ernő kereskedőt Aradon, Fényes Kálmán dr. ügyvédet Aradon.

A baromfi-kiállítás juryje f. hó 15-ikén délelőtt 10 órakor ül össze.

A jury-csoportok közül a határidőig jelentéseiket, illetve jegyzőkönyveiket beadták a következők: I. b, I. c, I. d, II. b, IV. a, IV. b, VI. VII. a, VII. b, VII. c, VIII. IX. a, IX. b, X. a, X. b, XI. a, XI. b, XI. c, XI. d, XII. a, XII. b, XIV. A többi csoportok is megejtették ugyan a bírálatot, azonban egyiknél-másiknál még szakértői kísérletek rendelkezésére állnak, e miatt kérik a jelentés beadását.

A jury-szabályzat 7. §-a értelmében egy a különvélemények, mint a netaláni felülbírálat iránt egyes kiállítók részéről beadandó kérvények csütörtökig, f. hó

AZ „ARADI KÖZLÖNY” TÁRCZÁJA.

Szeptember 14.

A nihilisták.*

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Sokat írtak és beszéltek már a hatalmas orosz birodalom nagy erejéről s hatalmáról, melyet harmadfél milliónyi hadseregének köszönhet, de gyenge oldal csak kevesen látják tisztán. Harmadfél milliónyi hadsereg oly hatalom, melylyel egész Európát féken lehet tartani, mert a szintén hatalmas angol birodalomnak, mely igazán tekintély Európában, alig van félmilliónyi hadserege; csakhogy ez jól szervezett, s amellett kimeríthetetlen s jól irányított oly fontos tényezők, melyek tekintélyét állandóan magas színvonalon tartják. Oroszországnak, még ha mindezekkel rendelkezne is, megvan a maga gyenge oldala, mely Európát jobban megvédi a hatalmas keleti medvéket, mint az összes diplomácia; ez a nihilizmus, melyet Rambaundnak s. m. t. akadémia kiadásában megjelent „Oroszország története” teljesen fölír.

A nihilizmus tulajdonképpen akkor lépett föl egész borzasztóságával, mikor Oroszország czárja leghumánusabban cselekedett, mikor ugyanis a berlini kongresszus határozatának alávetette magát s ezzel az európai államok közül kitértül Törökországot ismét életre keltette.

A szent birodalom lakói elálmélkodtak, mikor látták, hogy a hitetlen Európa pusztá szavával mennyire letépette Oroszországot, mely Európa és Ázsiában győzelmet győzelemre halmozott. Ettől kezdve

kezdődik az élethalál-harcz II. Sándor czár és alattvalói között.

A nihilista nevet Turgenyev Iván találta föl, s a forradalmi tanok hirtetői ezt büszkén viselik, bár forradalmi mozgalmaknak éppen messze menő céljuk van. Tudniillik Oroszországban az uralkodói autokrácia megszüntetése s minden alattvaló tetjes egyenjogúsítása.

Alapjában a nihilizmus inkább theoretikus felekezet volt, melynek nem is volt szándéka a tettek mezejére lépni, a mennyiben pusztá elmélettel magasabb célokat elérni úgy sem lehet. De az autokráta hatalom gyávasága végre is az egész mozgalmat elmérgesítette s maga ellen irányozta. Határozott rendszabályokhoz nyulni nem mert, hanem egész fészegül jogtiprással akarta a bajokat orvosolni. Ha valamely vádlottat az esküdtszék fölmentett, a rendőrség letartóztatta, s vagy Szibériába deportáltatta, vagy kényszermunkára kárhoztatta, vagy börtönről börtönré hurcolta.

Teljes tanszabadságot engedett; még is mikor a legelső mozgalmak megindultak, csoportosan záratta ki az ifjúságot az egyetemekről, kik, ekkép pályájuk felbeszakítottán, a nihilizmus karjaiba vették magukat, s annak legretenthetlenebb bajnokai lettek; s ez az egy néhány fiatal ember, ki a halállal szerződésre lépett, oly remegésben tartotta a birodalomíriást, hogy minden magasabb tisztviselő remegett a nihilizmus nevének hallatára.

A nők részére középiskolákat állítottak föl Oroszországban, később azonban a felsőbb tudományok hallgatására lépek számát korlátozták. Ekképpen hasonlóképp sok nő pályátvesztett s a nihilizmus buzgó elősegítője lett.

Csakhamar tízok nyomdákat szerettek a nihilisták, és proklamációik eljut-

nak a czár asztalára is, mégsem lehet nyomukba jutni. Minden házmeztartó rendőrré tesznek, aki felelős a házban történetekért, s a rendőrség segélyét bármely perczben igénybe veheti. Ez sem használ. Éppen a legvilágosabb lakásokat veszik ki a nihilisták s itt állítják föl nyomdáikat. Maga a házmeztartó lakást, de semmit sem tud észrevenni. A könnyen kezelhető kis gépet oly ügyesen elrejtik szekrényében, hogy még a házmeztartó gyanút sem kelti föl; s az a két-három ember, ki magát önkény arra kárhoztatta, hogy a négy fal közé zárva szolgálja a nihilizmus ügyét, néma volt, mint a hal, rajta ugyan nem lehetett kifogni.

Nagy birtokú előkelők s áldozatkész polgárok a nihilizmust csakhamar abba a helyzetbe hozták, hogy működését megkezdte. Hivatalos lapok „A Föld és Szabadság” rendszeren előre közölte az áldozatok halálát ítéletét.

1878. április 17-én Matveev, a kievi egyetem rektora, augusztus 28-án Méczenzev tábornok öletett meg; ez utóbbi megölése hater rubelbe került a nihilistáknak.

1879. február 22-23-ika közötti éjjel Krapotkin herceg, Kharkov kormányzója, halálának megbeszített s ugyanekkor minden nagy város kormányzója megkapta halálát ítéletét. Március 7-én Knoop csendőrtábornok saját házában megöletett, 23-án Rheinstein, a rendőrség egyik tisztviselője, holtan találtatott a Mamontof szállodában; 25-én Dronteln tábornokra, Méczenzev utódjára löttek. Arkhangelen április 10-én Pietrovzski rendőrfőnök saját házában megöletett, ugyanazon hó 5-én Czerkov grófra löttek Kievből. Ugyanekkor borzasztó tüzvész pusztította el Orenburg, Uralzsk, Irbit, Perm, Moszkva, Nisni-Novgorod városokat.

Ily retentő a nihilisták akcióba

lépése. A czár ekkor oly eszközöz nyult, melyről azt hitte, hogy célját nem tévesztetheti el. Szt.-Pétervárr, Kharkov és Odessa kormányzójaul azon hármon győzelmes tábornokot nevezte ki, akiknek nevére minden orosz szív lelkesedett. Ezek voltak: Lorisz Melikov, az ázsiai győző, Gurkó tábornok, ki oly merészen kelt át a Balkánon és Tottleben, Ozman basa legyőzője.

Mihna elérte volna a czár célját, oly csend uralkodott egy ideig; de e némaság csak előkészület volt egy újabb vihar kitörésére. A legnemesebb vadra, magára a czárra vadásztak; ennek előkészületét kötétek le a nihilistákat. 1879. december 1-én a czár érkezében volt Livadiából Moszkvába; itt várta őt a halálakna, mely a czári vonatot föl is robbantotta, de szerencsére a czár az első vonattal bevonult Moszkvába s ennél fogva sértetlen maradt. 1880. február 17-én a téli palota ebédelőjé robbantották föl, de a czári család kissé megkésétt, s a czár gyzasos sorsát ezuttal is elkértülte. Március 3-án Lorisz Melikovra löttek; tehát már e nagy név varázsa sem birt hatással a forradalomra.

Végre a czár elhatározta magát az alkotmány megadására, s 1881. március 13-án megparancsolta e nagyjelentőségű tény közlését; de a nihilisták másképp intézkedtek. Délután három óra tájban tért vissza a hadgyakorlatról s kocsijával a téli palota felé tartott; amint átkelt a Katalin-csatornán, a Mihály-tér szögletén bombát dobta kocsijába, a kocsit össze-tört, de a czár sértetlen maradt. Ekkor megindult, hogy lássa a sebesülteket, mikor egy másik bombát dobta lábai elé. Mikor a füst eloszlott, ott találták a czárt összezuport lábakkal, fölcsakított gyomrallal, eltorzított arccal, teljes öntudatlan állapotban . . .

III. Sándor czár ezután visszavonta a még közbe nem tett alkotmányt s ezzel fölvetta a kesztyűt a nihilistákkal szemben, mily eredményrel, azt a napi események mutatják. Laukó Albert.

A golyó.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Gábor diák letette az érettségét. A tanárok, az egész vizsgáló bizottság a rettegétt kormánybiztossal egyetemben kimondták rá a szentencziát: „A felsőbb tanulmányokra éret.”

A gimnáziumban töltött utolsó éve csupa szereplés, csupa ünnepeletés volt. Az önképző-kör elnöke, a legnépszerűbb ember, a legderekabb tanuló ő volt. A magyszerű bucsu-banketten is ő mondta el a hivatalos töstöt, s feledve a nyolcz éven át kiállított drukkokat és szekundákat, éltette tanárait s az igazgatót, ki annyiszor becukatta őt, ha karácsonykor vagy husvétkor egy-két nappal önkényesen meghosszabbította a szünidőt. A bankett után utazni ment. Megnézte a Tátrát, felfázott a Lomnici csucs tetejére, ábrándozott a vadregényes völgyek-jében, elküldött egy rakás pénzt s hazajött kis szülővárosába mint világlátott ember. A nyáron mindenkinek mint joghallgatót mutatta be magát, s az öreg János kocsist megtanította, hogy ő ezental nem Gábor ur, hanem Gábor ur.

Végre elérkezett a várva-várt szeptember elseje. Soha Gábor még ennyire nem óhajtott az őst. Örömmel köszöntötte az esős napokat, kéjes gyönyörrel szemlélte a hulló sárga leveleket, s szentimentálisan sóhajtozott, Petőfi szavaival élve: „A haladok! természet szavatem! Hogy is ne! Hiszen e napok, ez a haladok! természet az ő életének szüleit jelentették. S milyen élet lesz ez?! . . . szép, jó, hasznos, mulatságos? . . . Nem . . . Egyetemi élet lesz; ebben minden ki van fejezve, de ezt csak frissen éret ifjak érzik és értik.

Egy szép napon Gábor diák összehalkol, azaz hogy a mamája, mert ő ezalatt s szomszédok Mariskájától bucsuzik, de

* A Magyar Tudományos Akadémia kiadásában sajtó alatt lévő „Histoire de la Russie” című műből szerző által átdolgozott kivonat. Szerk. Mal számunkhoz egy föl ly melléklet van csatolva.

18-ikáig nyújtandók be a kiállítási titkárknál.

A tenyészmarmhák kiállítása — mint már részletesen is írtuk — folyó hó 19-ikén pénteken reggel 10 órakor nyitják meg ugyancsak a volt cirkszoból átalakított állatkert területén. Ezen kiállításra a Purgly-féle istálló külön gyűjteményes kiállításán kívül 70 darab szarvasmarmha van bejelentve. Felhívtnak mindazok, kik még bejelentéseiket meg nem tették, hogy minél előbb jelentésk be kiállítandó állataikat.

A tenyészmarmhakiállítás 19. 20 és 21-ikén lesz nyitva. A beküldendő állatok előbb orvosilag megvizsgálatnak. A beküldésnél igazolt járat küldendő. Az állatok vasúti szállításért, bikák, ökrök és tehénkért 1.48, borjúkért 0.79, szopóborjúkért 0.29 kr fizetendő darabonként és kilométerenként. Az állatkisérők fél harmadosztályú jeggyel jöhetnek.

Ugyancsak a tenyészmarmhakiállítás idejében tartatik meg a juhkiállítás is. Erre a bejelentések még mindig elfogadhatnak.

A sorsjáték nyereseményeinek megvásárlása céljából kiküldött bizottság immár két napon át működött s eddig a következő nyereseményeket vásárolta meg:

- első díjnyereményül Varga József és Berán Antal házszoba-berendezését, harmadik díjny. Hidvéghy Pál fedeles hirtőjét;
- negyedik díjny. Verboš Ádám ebédlőszobabeli tutorát;
- ötödik díjny. Steigerwald Alajos trümeanját tükörrel;
- hatodik díjny. Bartóky Lászlóné sarokfülkébutorját;
- hetedik díjny. Fischer Ignác két nagy majolika vázáját;
- nyolcadik díjny. Schunn Károly lószerszáma;
- kilencedik díjny. Balaton János nagy takarék-tűzhelye;
- tizedik díjny. Millig Mátyás borsajtója;
- tizenegyedik díjny. Leiritz és Burghart asztaldisze és két szírandója;
- tizenkettődik díjny. Hayek Antal fehér-mintájú asztalkészlete 12 személyre;
- tizenharmadik díjny. Bents Miklós lószerszáma;
- tizennegyedik díjny. Fusch Vitus csillárja;
- tizenötödik díjny. Zsolnay nagy vázája két kisebb vázával;
- tizenhatodik díjny. Ravasz Imre Kossuth-képe;
- tizenhétödik díjny. Lenárt Imre hordója;
- tizennyolcadik díjny. Bittner József kályhája;
- tizenkilencedik díjny. Némethi és Balog kályhája;
- huszadik díjny. Szepessy Lajos szoboki márványoszlopa;
- huszonegyedik és huszonkettődik díjny. Havelitis János eszteregályos munka oszlopát;
- huszoharmadik díjny. Boda Imre vasasztala;
- huszonnegyedik díjny. a Vásárhelyi Janka urhölgy által adományozott párna;
- huszonötödik díjny. Weil Alajos zuhanyos fürdőkádja;
- huszonhatodik díjny. Zsolnay theakészlete hat személyre;
- huszonhetedik díjny. Fischer Vilmos fekete-kávé-készlete;
- huszonnyolcadik és huszonkilencedik díjny. egy Rosé-féle chromo-kép;
- harminczadik díjny. Haubenrich Mihály rózsaszínű naplana;

harminczegyedik díjny. Manzin Lajos szőnyege;

harminczkettődik díjny. Kigyóssy György mérlege;

harminczharmadik díjny. Feiweil Lipót íróasztala;

harmincznegyedik díjny. Poszag Mihály mángorlója;

harminczötödik díjny. Riesz Mór mángorlója;

harminczhatodik díjny. Faragó Lajos török-köz-tarója;

harminczhetedik díjny. Egartner Ferencz lábkéfeje;

harmincznyolcadik díjny. Kovalszkyne torontáli szőnyege;

harminczkilencedik díjny. Bartóky Lászlóné himzett terítője;

negyvenedik díjny. ugyanaz;

negyvenegyedik díjny. Schnabel Gyula krasszörényi szőnyege;

negyvenkettődik díjny. Istvánffy Istvánné torontáli szőnyege.

Ezen negyvenkét nyeresemény négyezer hatszáz forint értékét képvisel.

A további nyeresemények sorozatát lapunk legközelebbi száma hozza.

A kiállítási bizottság tegnap sürgőnyt kapott Rainertől az ottani ipartestület elnökétől, hogy a ma reggeli vonattal 50-en érkeznek Szegedről a kiállítás megtekintésére.

A bizottság ünnepélyesen fogadja őket.

B Lövytus-féle faviasz a kiállításon nagy feltűnést keltett. Ajánljuk a közönség figyelmébe a hirdetői rovatban ezt tárgyaló közleményt.

A baromfikilátás ünnepies megnyitására adjuk a következő közleményt:

Mozgalmas napjai voltak a cirkszobának. Néhány nap előtt hirtelen lovak gyönyörködtették benne a látogatók szemét, ma meg mintegy varázsütséssel baromfiak tanyáznak. A lóállásokon ott kukorékoló vasmagasszhangon egy-egy sarga cochinchinakak, amott karatolyegyek fekete langshan tyúk, míg a nagy számban képviselt plymouth-rockok az előbbi versenytársaktól bátorítottva, szintén nagy hangon adnak jelt magukról. Az emdeni és pomeraniai libák gágogását már megsziszírt lehet hallani, mi önkénytelenül is észbe juttatja őseinknek capitolumi dícsőségét. Hogy mindezen tarka hangvegyületekből a pekingi kacskának folytonos karatolyása élesen kéri, magától is érthető. Hogy azonban e monster hangverseny teljes legyen, a galambok bus turbékolása is belevegyül.

Szokatlan e különböző hangok vegyülete a kívül hallgatónak; mindamellett van benne valami csábító, ami arra ingerli, hogy az eddig mély csend és nyugalmotól áthatott cirkszobakimmár pezsgő életől tanuskodó belsejét megtekintse.

Jó magam is ily hatás alatt vetődtem ide be. Egy egész város csupa ketreczektől táruul szemem elé, vigan mozgó s ünnepi köntösbe öltözött lakokkal. Hangsúlyozom, hogy ünnepi köntösbe, mert ily czifra tollu s különfélebbnél különfélebb alaku baromfiakat nem láthatni minden alkalommal.

Ugy deitajt a közönség is kezdett gyülekezni, várva a már elvele jelzett megnyitási jelenetet. Bár ott láttuk a kiállítás ünnepelt elnökét, fátádatlan titkárát s a baromfi-kiállítás lángbuzgalmu csoportelnö-

két, mint hivatalos faktorokat, akik közül valamelyiknek egy pár buzditó szóval e csoportnak megnyitását kellett jelezni, ez azonban elmaradt. De ennek is megvolt az oka. Bár e hivatalos faktorok mindegyike elismert nevű szónok, mégsem volt egynék se bátorsága, mert hát mi türes-tagadás, nem kis mesterség ily helyen szót riszkizni. A megnyitást a kiállítottak maguk jelezték.

Nézzük már most figyelmesen a kiállítást. Az állatok rendezése, osztályozása, könyved áttekintése, mihez igen ajánlatos egy katalógusnak 10 kron való megszerzése a pénztárnál, mesteri kére vall. Ez pedig egyedül Fényes Kálmán dr csoportbizottsági elnöknek az elvitáztatlan érdeme.

Leggazdagabban vannak képviselve a galambok, száznál több kiállítóval. A galambászok itt valóságos gyönyört élvezhetnek.

A tyukok közül legtöbb van plymouth-rock, mely hazánkban szépen akklimatizálódik, s jól bevállik, mert husa kitűnő, s igen szorgalmas tojó.

A fekete, fénylő tollu és nagy testű langshanok is szép számban vannak. Van itt egy langshan kakas, melynek 100 ftt az ára. Gyönyörű példány, mely talán már többször is volt kiállítva; tehát Aradról sem maradtatott el.

A cocchin-tyúk fajta is néhány gyönyörű példány látható.

Ezeket kívül még több más fajtát is vannak kiállítva, melyekről külön nem emlékeztetünk meg.

A kacskák közül legnagyobb számban vannak a pekingiek, melyek mind hatalmas példányok. Van azonban Schwartz Teréznek (Csabáról) egy pekingkacsa törzse, mely óriási nagyságával jóval mulja fölül többi társait. Ezt az egy törzset magában is érdemes volna megtekinteni.

Ludakból is gyönyörű példányok vannak szemlére téve. Legimponálóbbak a német (pomeraniai) ludak és egy szép példány francia (toulousi) liba.

Ezeket kívül vannak pulykák, gyöngytyukok, fűzánok, tengeri nyulak, kanárk stb. kiállítva.

Aki már baromfikilátást látott, az bizonyára be fogja ismerni, hogy ami kiállításunk úgy a rendezés, mint a példányok ritkasága és sokasága folytán egyike a legsikerültebbeknek.

Ugyanazért melegen ajánljuk ennek a megtekintését, mert még a laikusnak is bizonyos gyönyörrelvezetést fog nyújtani.

Örömmel írjuk e sorokat, mert bizonyítékát látjuk e kiállításban annak, hogy hazánkban a baromfi-tenyésztés bár lassan, de biztosan halad a tökéletesedés felé. Adja az Ég, hogy ezen eddig vajmi kevés figyelmében részestett gazdálkodási ág mihamarabb felvirágozzék. (Z.)

Legujabb posta.

Meghosszabbított hármasszövetség. London politikai körökben erősen tartja magát a hír, hogy a német, ausztriai-magyar és olasz békeszövetséget 1889. évig a hatalmas meghosszabbították.

Forradalom. Svájc egyik olasz kartonjában forradalom ütött ki, állítólag a klerikális ellen. A liberálisok megölték Bellinzonban a kormánytanácsost és kikiáltották az új kormányt csupa liberálisokból. A hír hallatára a központi szövetségtagok gyorsan katonaságot küldött a forradalom elnyomására.

Táviratok.

— A király utja. —

Budapest, szept. 13. (Saj. tud. táv.) Bihar-Diószegről írják, hogy 6 Felső-átutazása alkalmából a közönség óriási tömegekben vonult ki a pályaudvarra s foglalt helyet az állomás peronján két oldalt s szemben a mezőn, élükön a közönségi előjáróság, a lampionokkal felszerelt tüzoltóság és a városka feketébe öltözött ifjúságának fáklyás csapatja. A vonat várya várt megérkezésével éjig harsnó „Eljen a király” reszkettette meg a levegőt, s 6 felsége kitekintéssel és katonás köszöntéssel viszonzta az igazán szívbeli jövő kívánatot, mely ismét és ismét frenetikus erővel tört ki mindaddig, míg a megindult vonat az est homályában végképp eltűnt a vizsgálo szemek elől.

Szeptember 11-én érkezett ide József főherceg az esti vonaton kíséretével. Ö Fenségét szintén nagy ovációval fogadták.

— A tűzkárosultakért. —

Budapest, szept. 13. (Saj. tud. táv.) A hangverseny, mely József főherceg vendöksége alatt állva, holnap vasárnap este 8 órakor lesz, — oly nagy arányú ünnepek ígérkeznek, minő játékony czél ügyében Budapesten még aligha rendeztetett. A jegyek kelendőssége oly rohamos, hogy meghaladja a legvérmesebb reményeket is s az előjegyzett 100 frtos jegyek közül ma Apponyi Albert gróf vásárolta meg a sajátját. Azonkívül Beniczky Ferencz 50 frttal, Szilágyi Dezso 10 frttal, Dessewffy Arisztid 5 frttal és Brachfeld F. 30 forinttal fizették felül jegyeiket. A nagybizottság értekezletén ma este 8 órakor az Arany sas vendégfogadóban döntés alá kerül a táncrendezés ügye, a külföldről jövő énekesnők fogadtatása és a József főhercegnek szánt ünnepélyességek sorrendje.

— A kolera. —

Madrid, szept. 13. (Saj. tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti: Valencia városában tegnap 31 koleraeset fordult elő és huszonhárom estek áldozatul a járványnak. Castilia egy falvában szintén konstatáltak néhány koleraesetet. Valencia falvában, Madrid közelében pedig néhány koleraeset fordult elő.

— A sztrájk vége. —

Southampton, szept. 13. A dock-munkások holnap újra megkezdik a munkát. A város nyugodt, Sproow munkást, ki a sztrájkot szervezte, megfélemlítésre irányuló fenyegetőzések miatt letartóztatták.

— Árulók. —

Chatham, szept. 13. (Saj. tud. táv.) A tengerészek műhelyek több tisztjét, köztük két magasabb rangú tisztet is felfüggesztettek a szolgálatól, mert az a gyanu, hogy hivatalos bizalmi dolgokat közöltek nem hivatalos személyekkel.

Naptár.

Szeptember 14. Vasárnap. Róm. kath. naptár: B. A. n. n. — Protestáns naptár: Salome. — Görögorszag naptár (szept. 2.): Mam. — A nap két 5 óra 36 perccel, nyugozik 6 óra 14 perccel. Október 6. A vértanuk szobrának leleplezése.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 762.6 mm., délután 2 órakor 762.4 mm. Hőmérséklet: reggel 7 órakor C° +8.7, délután 2 órakor C° +16.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 1, délután 2 órakor N. 4. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 2 mm.

Mondják, mondják...

(Az első színházi pletyka.)

Hogy a hang teljesen találjon ehhez a pár sorhoz, egy fonográfól kellene minden új szöveghez hozzá hallgatni az éles nyelvű Szerpolettet, amint csintalankodja, éneklő, pletykázza: Mondják, mondják, mondják, — nagyon sokan mondják...

De ez talán még se volna jó és hü. Mert ezt a nagyon is sietősen felröppentett „mondják”-ot se nem Szerpolett mondta (6 Kornevillen igazakat szokott pletykálni), se sokan nem mondták (csak sokaknak mondta el valaki).

Ah, igen. Még is magyarázzuk a dolgot? A szevillai borbély Basilio! ez nagyon nehéz. Mert, tetszik tudni, két nőről van szó. Ha még csak nők volnának... de kérem, mind a kettő veszedelmesen csinos és hozzá az egyik szőke, a másik barna. És ha még csak szőkek és barnák, meg csinosak lennének... de kérem, még az ismétlődés is hozzá. És ha még csak nők, csinosak, szőkek, barnák és színésznők volnának, az hagyján... de, tetszik tudni, az egyik naiva, a másik pedig sok reményű, fiatal segéd-énekesnő. És mind a kettőnek, hiszen tetszik tudni, ilyen körülmények közt sok az irigye.

Igy aztán egyik szintén csinos kollégájuknak — aki nő is, szőke is — nem tetszett, hogy a két új csillagot sokat gukkerezik, (melyik színésznővel nem történik meg?) sokan udvarolnak nekik, (melyiknek nem udvaroltak legalább?) És ebből a sok nem tetsző dologból egy kis idegesség támadt, s az idegességből virágos — pletyka.

Mondják, mondják, mondják... Hogy akadtak gavalérr, szerelmes lovagok, kiknek szereleme oly nagy volt, hogy nem fért el Aradon és így egy pár napra elszöktették a szőket is, a barnát is. Aztán támadt csodálkozás, bosszúság, irigység és könyök, mint ahogy olyan dolgoknál szokás a mikor galambegyek epét szoktak szórni.

A színháznál fel akartak háborodni, de — mint kisült — nem volt miért. A közönség el akarta hinni a dolgot, de nem volt miért. Akik elhitték, most restelik a dolgot, mert amikor nagyon „mondják”, akkor rendszeresen csak mondják, és, tetszik tudni... valahogy... nem igaz...

As első pletyka tehát megvolt. Basilio ur tudománya már igénybe volt véve anélkül, hogy előadták volna a „Szevillai borbély”-t...

De a „lever de rideau”-nak nem lesz valami dárúdó a vége... mert a fopkban valószínűleg a színházi törvényszék fogja ki-mondani, hogy irigykedni — bár nem szép — lehet, de tulságosan pletykálni — nem szabad.

Az elvesztett paradicsom.

(Francia regény.)

Az „Aradi Közlöny” számára eredetiből fordította.

[38] Gráciánna.

VI.

Az élet a plébánián.

Az „Alvó Gertrude”, ahogy a gerdoni parasztek is nevezték, éppen úgy, mint Vancluse-ben, boldog volt. Nem beszélt sokat, és azért adták neki ezt a nevet. Szolgálatát csendben teljesítette, nem barátkozott a szomszédokkal, mindazonáltal kész bármilyen szolgálatot tenni nekik, hanem azért csak röviden válaszolt a hozzá intézett kérdésekre.

Csak fainak és férjének élt, sajnálva, ha el kellett tölök válnia, amikor ők valahova eltávoztak, és a viszontlátásra gondolva, mikor távol voltak tőle.

De különösen Noelt vette körül nyugtalan gyöngéddel.

Nem hagyta el szemével, igyekezve a fiatal pap lelkesen a legfőbb gondolatokat is kiolvasni.

Gyakran, mikor Noel a kertben sétálgatva, gyönyörködött a természet szépségeiben, hirtelen hátrafordult, mintha valami magnetikus hatalom vonzotta volna magához.

Eleinte nem látott semmit. De végre mégis meglátta Gertrude-ot, elrejtőzve a függönyök mögött, amint nedves szemekkel bámult rá.

— Nos, Gertrude, mi baja?

— Semmi, tisztelendő ur; nézem önt, ne fárassza el magát tulságosan. Akarja, hogy segítsek?

— Dehogy; hiszen ez a multságom, ha a virágokkal bibelődhetem.

Nem sejtette azt a végtelen gyöngédséget, amelyet a szegény asszony szavai tartalmaztak.

Némelykor a közeli tanyákról jöttek parasztek vagy paraszasszonyok éjnek idején, a plébános urat valami haldoklóhoz hívták. Visszajövet Noel ismét lefelelt és megbizta Gertrude-ot, hogy költse fel a reggeli miséhez.

Folytatása a mellékleten.

bármennyire szerelmes is, nem képes el-érzékenyülni, annyira örül, annyira mehetnéke van. Végre ellátva atyai jó tanácsokkal és pénzekkel, anyai csókokkal, ládaja fenekén a két legjobb és legnagyobb sonkával, no meg egy kis friss süteménnyel, — kendők lobogtatása és könyök hullatása közt megindul vele a gyorsvonat. Utközben minden állomás kiszáll-beszáll, füstöl mint egy kémény, s utitársainak a legelső alkalommal elmondja, hogy siet fel Pestre beiratkozni.

— Hányadik osztályba? — kérdi némely ügyetlen és tapintatlan ember, ki a szótelen arcából nem nézi ki az érett ifjút.

— Jogász leszek — hangzik a megsértett urfi válasza, miközben egy füstfellegbe burkolódik, hogy eltakarja arca pirulását.

Pesten öreg nagynénjéhez száll, aki ki nem fogy az unalmas kérdézősködések, s kíváncsiságát Gábor alig tudja kielégíteni.

Másnap már reggel nyolcz órakor indul az egyetemre, de utközben vezmagának egy sétatáplát. Egy kissé agasgítja őt, hogy nem tudja a beiratkozás rendjét és módját, de reménykedik, hogy majd csak ott lesz tán Szirmai Pista, vagy Kátay a huszár, vagy valaki jogász ismerős. Csálódik; nincs biz ott senki barátai körül; csupa idegen arc, gunyoson vizsgálódó szemek... Gábor azt hiszi, hogy a homlokáról olvassák: Első éves — golyó! A lépcsők és folyosók tömkelegében teljesen járatlan. De el nem árulná tudatlanságát egy világért sem! — inkább vár, fel-s alá ödöng, mintha semmi dolga vagy szándéka nem volna, de titkon az ajtó feliratait olvassa. Nem tud mit csinálni, rágyújt egy cigarettre és füstöl.

— Pardon... tüzet kérek — hangzik egyszerre mellette, s egy nagybajuszú jogász áll Gábor előtt: legalább is negyedeves. Míg a vastag britannika meggyulad, addig persze a törékeny cigarettá oda van, de Gábor boldog, hogy tüzet adhatott, sőt van bátorsága megragadni az alkalmat, s halkán kérdi:

Ugyan kérem: hol kapható a származási iv?

— Erre balra, végig a folyosón, az utolsó szobában — magyarázza nagy hangon a jogász ur. Gábor hirtelen megkösözi, s igyekszik az egyszerre felfordult tekintetek elől menekülni. A rovatokat a töle telhető legjobb betükkel, jól olvashatólag tölti ki; eltelik egy óra, míg elkészül. Dobogó szívvel lép be a dékánhoz. Érettségi bizonyítványát büszkén teregeti szét a zöld asztalra: csupa jeles! — Szomorú, de úgy van, hogy az emberek, mire a dékán székbe jutnak, mind elfelejtik, hogy mily borzasztó nehéz volt letenni az érettségi vizsgát, nem tudják becsülni és megbámulni a jelesen érett ifjút. — Bizony Gáborunk szép bizonyítványának sem volt hatása a ridég dékánra; csak a pecsétet nézte meg jobban, hogy igaz-e?...

Még egy utolsó aktus, aztán Gábor egyetemi polgár. Egy kis szobából nagy lármá, zsbongás hallatszik ki, olykor egy hivatalos hang tulkítja a zajt; bent ráccsal elkerített helyen három hivatalnok lázasan dolgozik, a rácsos kerítés előtt ember ember hátán tolong, beszélget, türelmetlenkedik, kiabál; először találkozik régi pajtások puszilkodnak, egy-egy megnyomorított tyukaszem tulajdonosa hangosan feljajdul, pofonok igazgatnak és megint visszavonának, indexek repülnek a levegőben, mindenki pénzt szorongat a markában, ez egy egyetemi kvesztura hivatalos helyisége, hol a szomorú harmincz forintok lefeszítetnek. Gábor urfi levett kalappal, rettegve lép be a kis szobába ennyi eleven egyetemi polgár közé, s mindennemű óvintézkedéseket megtesz, hogy párbajra alkalmat ne adjon: lábára nem hág senkinek, nem tolong, ha hozzáért valakihez, szerényen pardont mond, — szóval úgy viseli magát, mint egy jól nevelt ifjú, de első éves. Egy órai szorongás és gőzfürdő után reá kerül a sor nevé kiáltják.

— Golyó! — hangzik rögtön neve után a tömegben, de Gábor a világról hátra nem fordulna, hogy szemébe ne mondják még egyszer ezt az odiosus nevet. Fizet, a kvesztor ur szépen megköszönni,

s nehezen megközelített helyéről egy pillanat alatt kiszorítja a tömeg a folyosóra.

Egyetemi polgárságának érzetében büszkén jár fel-alá a folyosón, midőn egyszerre egy hatalmas, piros-zöld tollal felcziczozó fiatal ember szölija meg.

— Bocsanat, uram! én x. y. vagyok; nagyon kérném uraságodat: iratokozz be az olvasókörbe, s adja szavazatát Eötvös Bálint elnökre.

Gábor előtt megvillan egy fényes jövő gondolata: ha ő itt is elnök lenne, mint tavaly az önképző-körben! Készségesen nyul az iv után, oda jegyzi nevével hatalmas kacsakaringóval, de a „hányadik korosztály” rovatát betöltetlen hagyja.

A kortes megnézi az ivet: „Ujfalu Gábor”; a név tetszik neki, ebből még valami választmányi tagot lehetne csinálni.

— Ugy-e bár, kegyed első éves? — kérdi mosolygva Gábor, miattal a feleletet be sem várva, egy római egyest jegyez a név után. Gábor kissé lehangolja a kortes kiváló emberismerete, de azért boldog, mert van kortestolla, taggyűjtő-ive, s meg van hiva estére az „Árvay”-kavéházba pártértekezletre, hol neki bizonyára igen fontos szerepe lesz.

Ez eseménydus délelőtt után Gábor boldogan megy ebédelni. Délután az egyetem körül lézeng, estéjét a pártértekezlet veszi igénybe, hol csakugyan ki-nevezik az első évesek fő-kortésének. Ezentul mindennap az egyetemen vagy pártértekezleten van. Már ő ad utbaigazításokat másoknak, s úgy beszél a „golyó”-ról, mintha ő nem is volna az.

Pár nap múlva megérkezik Pista is, s most mennek lakást keresni. — A külön bejárát okvetlen kellék, mert ők jogászok, olvasóköri tagok, szereplő egyéniségek, ergo mindig értekezleteken, banketteken vannak s nem tudják mikor — és hogyan jönnek haza. De a lakáskeresés nem oly könnyű dolog két jogásznak; némely helyen meg se mutatják nekik a szobát, mert az csak csendes urak részére kiadó. Végre megvan a urak közel az egyetemhez és az „rvay”-hoz a harmadik emeleten, bejárattal a lép-

csőről. Ez tökéletesen megfelel az urfiak igényeinek, s szívesen kifizetik érte a 20 forintot.

Beköltöznek, és telnek a napok. Gábor már jól ismeri minden tanárát, csak Hajnikot nem, mert az 8-9-kor tart előadást. Az olvasó-körben nagy szerepet játszik, s jó uton van az elnökség felé; az egyetemen kevésbé ismeretes, a gyűlések nagyon igénybe veszik.

Es így Gáborunk megkezdte egyetemi pályáját. Az élet bizonyára tetszik neki, csak el ne engedje magát ragadtatni az árral. Minden első éves ugy szölván könnyelműen tölti el esztendejét. Megszabadulva a korlátoktól, egyszerre a legtárgabb tanszabadságra pottyauva, a világ urának érzi magát.

Szorgalmáért, előmenetelért senki felelőssége nem vonja; nem kell neki máról holnapra leztekét tanulni, tehát nem tanul egyáltalában. Azért ne tessék hinni, hogy dolog nélkül él. Nem! ő azért fátad, munkálkodik: hivatalos órákat tart a körben, előadásokra is eljár, ha van ideje, sőt irodalmi munkásságot is fejt ki, hol a matiné-bizottságot, hol a „Pesti Hirlap”-ot ostromolja meg tárczáival, — csak egyet nem tesz meg: nem tanul, arra még ráér.

Ez a reakció! Nyolcz évi kemény munka után nem csoda, ha az ifjú szabadságot élvezzi s megpróbálja szárnyait minden irányban. Ha jó nevelésben részesült, ha jellemének alapja meg van vetve, nem rontja meg őt e szabadság, nem, még a rossz kompánia sem.

Elkövetkeznek a komoly idők, akkor észre tér az urfi, felvállja könyveit, tanulni kezd, s bármennyire zokon esik is neki, de azért folytatja, szoritja, míg leteszi az első alapvizsgát.

Ezután nem kell őt féltani: tökéletes egyetemi polgár; nem golyó, nem balek, — de nem is Bukovay.

Rola.

HIREK.

Az ifjúsági rendfentartók.

A vértanuszobor bizottsága tudvaleg az ifjúságot bizta meg a leleplezési ünnepély alkalmára a rendfentartással. Hamarjában egy választmány alakult, mely az ifjakat értekezletre hívta össze.

Az értekezleten, mely tegnap este 6 órakor tartott meg, igen számosan vettek részt.

A gyűlést Barabás Béla dr nyitotta meg, üdvözölve a megjelenteket. Tudomásra hozta, hogy a vértanubizottság öt nevezte ki elnökké; alelnökké megválasztott Dániel Endre, jegyzővé Vanua Gyula. (Eljenzés.)

Az ifjúságnak a rendfentartása lesz a kötelessége — mondá. Előterjeszti, hogy kérjen az ifjúság tábort, mely a Szabadság-terén tartassék, s ehhez impozáns felvonulás rendezessék a város házához. E mellett hagyassék el a sok templomi ceremónia, mely nem tartozik a leleplezéshez és mégis 2 órát vesz igénybe.

Az indítványt egyhangulag elfogadták s annak előterjesztésére Barabás Béla drt kérték fel. Erre kezdetét vette a névsor összeállítása. Négy csoportra osztatták; egyik csoport a város házához, második a szobornál, a harmadik a kivégzési helyen, a negyedik esetleg a templomban szerepel. A névsor a következő:

Csepregy Mihály, Dániel Endre, Zikó János, Méray-Horváth, Kovács Jenő, Roboz József, Kadobó Lajos, Vagner Agost, Szathmáry Béla, Törös Tivadar, Varga Károly, Révész Mór, Fejér Gyula, Gásza Béla, Maresch Alajos, Aknay Andor, Embey Gyula, Brück Ede, Szalay Béla, Bánfalvy Ede, Tudóy Béla, Sándor Ede, Szilágyi Artúr, Német Zsigmond, Pankovik Viktor, Mészáros László, Mészáros László, Iztray Gy., Pálffy Pál, Vertán Pista, Pandi István, Farkas Gyula, Oláh Elemér, Bánhid István, Dálnoky Nagy Lajos, Reichler Károly, Szathmáry Géza, Levecky Tivadar, Kosztolányi Károly, Rácz Ferencz, Levecky Béla, Kulcsár István, Báth Lajos, Porczán János, Bokas Szevér, Bogdán Virgil, Pprekupás Illés, Baros Zsig, Rónay János, Junga Béla, Vannay János, Urbányi Béla, Puskes Lajos, Szulhy Károly, Zachariás Géza, Green Nándor, Berecz Ferencz, Janszky Odón, Morody Almós, Dancs László, Pézely Árpád, Nachtnébel Ferencz, Nachtnébel Odón, Keresztes Gyula, Natland Bernát, Kövér Antal, Kövér István, Junga János, Kövér Gábor, Heim Miksa, Gáhardt István, Scherhag Ernő, Fellegi János, Kalivoda Ferencz, Hornyák Viktor, Endes Dániel, Hatos Tivadar, Török István, Zöldy Jenő, Egartner Lajos, Laczay Gyula, Laczay Endre, Ricsa József, Babó Andor, Rausch Kálmán, Konsitzky József, Lányi Mór, Vagner József, Stark Gusztáv, Schiffer Alajos, Landvay Béla, Movrin Károly, Kovács Vincze, Dulovics Oszkár, Fisch Gyula, Fisch Ferencz, Natlang János, Szalay Imre, Román István, Vizer Deszö, Schmidt József, Galiczenstein Fülöp, Parecz Béla, Nemess Géza, Hauptvogel János, Tolháy János, Szölöy István, Szabó István, Schrod György, Verner László, Marinkovics Péter, Hesch Aladar, Hesch Vilmos, Sár-falvy József, Krasznásky Henrik, Szilágyi Oszkár, Szilárd István, Balázs István, Szeberényi József, Mayer Gusztáv, Szabó János, Tóth Aladar, Schaffel János, Ring Géza, Ring Béla, Meszlényi Antal, Gruber Géza, Papp Béla, Sonnenfeld Andor, Beck Alajos.

A bizottság később a csoport meg-

Lassan bement ilyenkor a szobába, megállott az ágy előtt és nézte, mint alszik a fiatal ember.

Nem létezett reá nézve nagyobb öröm, mint ha inye-kedve szerint nézhetné a fiát.

Végtelen boldogságában mosolygott és imádkozni látszott.

Ebben az állapotában a fiatal pap többször meglepte.

— Nos, Gertrude, hogy néz maga engem!

— Mert a plébános ur oly boldognak látszott álomban, hogy sajnáltam felkölteni.

— Oho, Gertrude, és a mise? Maga fogja mondani a helyemben?

— Bocsanatot kérek, tisztelendő ur.

— Nincs mit megbocsássak, Gertrude. Maga nem csinált semmi rosszat.

Mikor aztán kiment, Noel felkelt és felöltözött.

Hányzorg támadt Gertrude agyában az a veszedelmes gondolat, hogy Noel fiának nevezze! Egyszer már nem tudta magát tartóztatni és az ágy előtt állva, mielőtt felbreatt volna, nagyon hal-

kan mormogta:

— Fiam, drága Noelem!

Könyek tódultak szemébe és csak nagy nehezen tudta visszafojtani az ajkaira jövő szeretet gyöngéd szavait.

A fiatal pap mintegy álomban hal-

lotta e szavakat. Rövid idővel azelőtt felbreatt, azután ismét elszenderedett, úgy, hogy mindent hallott.

— Mit mond, Gertrude?

A szegény asszony azt hitte, hogy elárulta magát. Nagyon elsápadt. Kénytelen volt hazudni.

— Most jöttem be, tisztelendő ur. Nem szólhat semmit.

A pap felült ágyában. Gondolataiba merült és hallgatott. Igyekszett emlékezni. Gertrude ismét visszanyerte kidegverést és végezte teendőit. Érezte fia tekintetét magára irányulni.

— Almodtam — mondja magában Noel.

E naptól fogva Gertrude óvakodott.

(Folytatása következik.)

ajakítása végett hirtelileg fog összehi-

vatni. Barabás elnök hangsúlyozta, hogy az elvállalt kötelességnek eleget tenni minden egyes ifjú kötelességének tartsa. Ezzel az üléssel — melyen Zala György is megjelent — éljenzés közt — véget ért.

A miniszterelnök és a miniszterek fogadtatására nagyban készülnek városunkban. Ritkaság az, hogy a kormány feje, egy másik miniszter és egy idegen ország minisztere legyen együtt egy városban; azért a rendőrség nagy népcsoportosulásra számít a vaspályán s beosztotta 17-ére a szolgálatot. Valamennyi rendőrtisztnek akadt dolga. A minisztereket a városház 13 szobájában szállásolják el s azok berendezésével Reinhart Fülöp és Ürményi Tóbiás bízták meg. A miniszterek és kíséreteik el fogják foglalni csaknem az egész emeletet a kiadóhivatal és mérnöki hivatal helyiségein kívül és pedig a főjegyző volt helyiségét, a polgármester és a főispán szobáit, az orvosi, iskolaszéki és ügyészségi hivatal helyiségeit, csak a két kis- és a diszterem marad szabadon.

Schweidel tábornok rokonal levélben értesítették a vértanuszobor bizottságát, hogy a szobor-leleplezési ünnepélyre az egész család eljön és két díszes koszorút hoz magával. A család tagjai a következők: Schweidel Béla, a tábornok fia és ennek leánya, továbbá Balogh Sándor dr és családja, Hegedűs Gyula dr és családja, Halász Gedeon és családja.

Arad város szeptemberi közgyűléséhez. Folytatólagos sorozata az Arad sz. kir. város törvényhatóság bizottsága által 1890. évi szeptember 18-án d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá vevendő ügydaraboknak. 41. A gazdasági szék jelentése a postarét nevű városi föld bérbeadása iránt tartott árverésről. — 42. A tanács jelentése Kovács Lajos kertész-utczai 7. és 8. sz. háztelkeihez csatolandó 17.38 öölnyi városi terület eladása tárgyában. — 43. A tanács jelentése az egyes adót nem fizetők utatörőzése tárgyában alkotandó szabályrendeletre vonatkozólag. Arad 1890. szeptember 18-án. Kiadta: Institoris Kálmán, főjegyző.

Díszes esküvőnek lesz színhelye hétfőn délelőtt a kurticai urasági kápolnában: ekkor esküsznek egymásnak örök hűséget Vásárhelyi Lenke kasszony, Vásárhelyi Géza megyei árvaszéki főnök bájos leánya, és Hoffbauer Sándor megyei tisztviselő. Az esküvő sajnóruan családi körben tartatik. Násznapok lesznek: Vásárhelyi László és Purgly János.

A vértanuszobor-bizottság szeptember 15-én (hétfőn) délután 4 órakor ülést tart, mely fontosságánál fogva az összes bizottsági tagok jelenlétét igényli.

Burkolat a szobornak. Az intéző körök azt tapasztalták, hogy egy olyan monumentális szobrot, minő a 13 vértanú, nem készíthető és nem megfelelő a közönség szemére láttára állítani össze. Salac polgármester tegnap elrendelte, hogy a szobor felő bődét építsenek. A kamarási hivatal utasította, hogy a bődét házilag építtesse fel. Ezzel kapcsolatosan felemlítjük, hogy Zala György pénteken Aradra érkezett. Tegnap estig a „Harcozásság”-et és az „Áldozatkész-ség”-et állították fel. Csütörtökre a másik két alak is fel lesz állítva. A „Hungaria” mintegy 8 nap múlva érkezik Aradra.

A népszámlálásról. A népszámlálás megajtására szükséges intézkedések most foganatosítja a városi tanács. Ezek egyike az, hogy a népszámlálás tartamára azokat a melléklakásokat, melyek nincsenek egy fedél alatt a főépülettel, alszámokkal látják el. Így pl. ha az Andrástér 1. számú épületnél van egy melléklakás, azt 1. a) számmal jelölik meg s ezt a megjelölést a városi kamarási hivatal rángalja az illető épületre. Az illető házigazdákat figyelmezteti a tanács, hogy a jelzéseket nemcsak hogy el kell tenniük, de kötelesek azt megővni az időviszonyokig.

Nem szedhető késedelmi kamat. A belügyminiszter Arad megye törvényhatóságához intézett leiratában kimondotta, hogy a községi pótdó után késedelmi kamat nem szedhető. A rendelet száma 24.684—890.

Egy gróf az iparosifjak együletében. Mióta az aradi iparosifjak önképző és betegsegélyző együletének széleskörűsége lezajlott, azóta az egylet nagyobb virágzásnak indult. Ugyanis, mint értesülünk, legutóbb W e n c k e i m Frigyes gr. lett együletünknek pártoló tagja. E szép irány arra a jele mutat, hogy derék iparos ifjak méltán megérdemlik, hogy ily nagy férfiak baráti szeretete rájuk is hasson. — Az aradi iparos ifjak önképző és betegsegélyző egylete folyó évi szeptember hó 16-án, kedd esti 8 órakor rendes választmányi ülést tart, melyre kértnek a t. választmányi tag urak minél számosabban megjelenni. Arad, 1890. szeptember 14. F a d e r Gusztáv, jegyző.

Az átiratású krajezarok. A városi pénzügyi bizottság tegnap délután ülést tartott V a r j a s s y Lajos elnöke alatt. Jelen voltak: B u n d Henrik, T e d e s c h y Viktor, R e i c h e r Károly. Az ülés tárgya a miniszter ama leirata képezte, melylyel megengedte, hogy minden átiratásnál az ingatlan értékéhez képest 1 frt után egy krajezar illetéket szedhessen

a város. A bizottság azt javasolja a közgyűlésnek, hogy ezt a szabályzatot folyó évi november elején léptesse életbe. A szabályzat életbe lépésétől járó téndókkal a bizottság szerint K i l é n y i János alszámvevőt kellene megbizni, mint akitől ez a sikerült eszme származott és aki a városnál a birtokváltozásokat kezeli és a szabályzat kidolgozásánál is hathatósan közreműködött. Jutalomdíj számára a bizottság azt hozza javaslatba, hogy odaadja neki a város a krajezarok 3 százalékát. Ezek a krajezarok így is 3 százalékkal fogják leszállítani a községi pótdótd.

Esküvő. Maresch Alajos aradi jónévű fiatal kereskedő ma vasárnap délután 5 órakor vezeti oltár elé Radnán és ottani templomban a bájos Széll Istványa kisasszonyt. Násznapok lesznek: Széll Ernő szolnoki postafőnök és Feer Károly budapesti építőmester. Sok boldogságot!

Kántor-beiktatás. Heller Bernáth, az aradi izr. hitközségnek rövid idő előtt választott második kántora vitte péntek este és szombaton délelőtt a fő-kántor szerepét és ezen alkalmakkor meggyőződött a nagyszámú közönség, hogy ez új kántornak nemcsak kellemes hangja, hanem valóban templomi, ünneplés előadói modora is van. Az újonnan választott második kántor egyébiránt még igen fiatal és van rá alapos remény, hogy kellemes hangja erőben még gyarapodni fog.

A dalárda tanul. Az aradi daleylet szorgalmasan tanulja Kertay Ede zeneművet, melyhez a szöveget Csócsy Imre írta és melyet a vértanú-szobor leleplezése alkalmából adnak elő. Akik hallották a zeneművet, azt mondják, hogy gyönyörű az. Szomoruan kezdődik s szinte látni véljük abban a vértanú borongó szellemét, majd hősies harmonává emelkedik a dal és lelkesítő, buzdító hatást tesz. E kifejező volta dacára az ének rövid. Az aradi daleylet e zeneművet megküldte a pécsi, budai, szegedi, debreczeni és makói dalárdáknak is, hogy esetleg betanulják. Bizton számítanak a szegedi, debreczeni és makói dalárdák részvételére.

Árvapénzek jövedelme. A városnak meg van engedve, hogy az árvapénzek kamatából kezelés címén 10%-ot magának tartson meg. Ezen a címen folyó évi január 1-től augusztus 20-ig 1123 frt folyt be a házi pénztárba.

Vámszedési jog árverése. A talpasi Köröshid vámszedési jogának haszonbérbe adása iránt tegnap tartotta meg az árlejtést Szathmáry Gyula alispán. A vállalat 550 frt évi bér mellett Dózsa Istvánnak adatott. Eddig ugyanennyiért Szathmáry Mihály birta ezt a bérletet.

A szegény tanulóknak. Az első Kossuth-asztaltság 15 frtot adott a szegény tanulóknak segélyalapjának gyarapítására. Ez adományt az elnökség ez uton is kifejezi köszönetét az asztaltságnak.

Tilalom-táblák. A marhák között uralgó száj- és körömfájási betegség miatt a Libás és Birkás dűlöt vesztégar alá helyezték. E területet a hatóság tilalomtáblákkal látta el, melyen figyelmezteti a gazdákat, hogy arra lábas jószágokkal nem szabad járnunk.

Áthelyezett piac. A város tanácsa tegnapot kezdve áthelyezte a baromfi-piacot a Szabadságtérre a Tökölly-terre. Ezt az áthelyezést követni fogja a zöld-segipiac áthelyezése és így a többi lésan, míg a vértanuszobor megszabadul kellemetlen szomszédaitól.

A színház fűtése. A városi tanács tapasztalta, hogy mennyi kellemetlenség volt a múlt télen a színház fűtésével, a nagy fűtés dacára uralgott hideggel, s hogy ennek a bajnak elejét vegye, a színház nézőtere alatt, külön a fűtőkészülékkel, egy Meissner-féle légfűtési kályhát állítottatott fel. Minthogy tavalytól kezdve a folyókat is fűtik s már ez magában is türelhető tette az állapotokat, remélhető, hogy az újabb intézkedés folytán semmi panaszunk sem lesz a színház fűtése ellen.

Mi van az Ujtelepen? Emelítettük már, hogy az ujtelepi iskolát Virágh Lajos főmérnök beáratta s a tanulókat az iskolából eltávolította, mert az épület falai veszedelmes megredeztek. Az épületet alaposan megvizsgálták és úgy találták, hogy a fölap gerendái rohadtak s a fölap leszakadásától lehet tartani. A főmérnök azonnal intézkedett, hogy a gerendákat újakkal helyettesítsenek s a repedt falakat erős kapcsokkal szorítsák össze. Ez alkalommal a főmérnök sajátos felkutatást tett az Ujtelepen. Megvizsgálta az iskola alapját és azt tökéletesen megfigyelte és magát a talajt szilárdnak találta, és mégis az Ujtelepen egymásután repedeznek meg a házak falai, noha mind szilárdan vannak építve. A város egyetle részében sem fordul elő annyi falredés, mint az Ujtelepen. Ennek okát nem tudják megmagyarázni. Valami sajátszerű sűppedés, vagy más ilyen ok, avagy titkos földrenség, mit senki nem érez, okozza ezt a veszedelmet? Titok.

Az aradi állami tanítóképző ifjúság. E t ö v ö s ö n k é p z ő k ö r e ezen tanévben is, mint rendszeren, megalakult. A kör vezetésével Decsy Géza tanárt tisztelték meg, aki ezt remélhetőleg el is fogja fogadni. A kör tegnap alakult meg. Tisztviselőkké választották: Elnök: Szöke Antal IV. éves; titkár: Trepper Adolf III. éves; jegyző: Edl Gyula IV. éves; Pénztáros: Schvanfelder Richard IV. éves; könyvtáros: Marx Tamás IV. éves. Zenekarvezető: Eicher József III. éves; énekarvezető: Weitz József IV. éves, és bíráló bizottsági elnök: Veverán István.

Baleset. Tegnap este a vasúttól a városba vezető uton egy kocsit elgázolt egy szarvas, akinek a kerék a ballába fejeződött. Az elgázolt ember sebeit bekötötték. Valami komolyabb baja nem lesz.

Aradi cipőbáru- és cipőfőlérszergárat alapítottak Gorzó Antal és társai Aradon az arad-csanádi vasutak palotájában. Ezen vállalat a cipőipari termelés minden ágát felleleli. — Lapunk nyitlterében olvasható az üzletmegnyitás kimerítőbb jelentése, melyet ajánlunk lapunk olvasóinak szives figyelmébe.

Az Ábrányi-Bismarck-ügy. Bismarck Vilmos gróf levelére — melyet lapunk tegnap számában közöltünk — Ábrányi Emil a következő választ teszi közzé:

Bismarck Vilmos gróf urhozám intézett levelének tartalma f. évi július hó 26-án jelent meg a magyar hírlapokban és e közleményt átvették a németországi lapok is. Bismarck Vilmos grófnak akkor módja lett volna rögtön kijelenteni, hogy a levél tartalma kóhalmány. Ezt nem tette. De most, szeptember 9-én, tehát hat hét múlva, mikor biztos tudomása van arról, hogy a levél többé nincs birtokomban, tehát bizonyítékul magam mellett nem használhatom, most egy Marciányi György nevű ur ösztönzésére kijelenti a levélnek nem létezését. Ha nem férhettem hozzá az apához, aki detektivel bástyázta magát körül, remélem, hozzá férhetek a fiához annak a kinyilvánításával, hogy Marciányi György lovag urhoz intézett állítása hazugság. Szükségesnek tartom egyúttal Marciányi György lovag ur magatartását is jelezni. Ez az úr még akkor, mikor a „Budapesti Ujság”-ot szerkesztettem, egy cikket küldött be hozzám, melyre ő nagy súlyt fektetett, mely azonban jelentékeny fogyatkozásai miatt közölhető nem volt. A lovag ur többször ostromolt a cikk visszaküldése végett, de e kívánata nem teljesíthettem, mert a kézirát a többi hasznavehetetlen kézirát tömegében elkallódott. A lovag ur most elég gentleman úgy állni boszút rajtam, hogy Bismarck Vilmos gróf háta mögé bujlik és a gróf urtól orozva kieszközölt nyilatkozattal támad ellenem az „Egyetemes” hasábjain. A lovag ur büszke lehet eljárására, de én kénytelen vagyok szemébe mondani, hogy én ezt az eljárást imperitens denuncziálásnak tartom.

Az orosz czárné postája. A narvai császárnak idején a czárné az ottani iskolákat is meglátogatta. Így leányával Xenia nagyhercegnővel a városi gimnáziumban is volt. Ott egy tanuló mutattak be neki, aki költői tehetségének már eddig is figyelmet keltő jeleit adta. A császárné felszólítására, mutassa be valamelyik versét, a diák minden elfogódottság nélkül rögtön elszavalta legutóbb írt dalgát. A tárgyat f i n n m o n d á b o l m e r i t e t t e, és oly mesterialta elő a gyermekköltő tökéletes formájú szerzeményét, hogy a császárné egészen megindította. A magas hölgy kiemelte, hogy őt, ki épp a való katonai életből jő, kiváltepp egy lovas roham esetelése ragadta meg. Megkérdezte a kis poétát, nem lenne-e hajlandó átadni összes verseit, és az erre mindjárt ányújtotta az igénytelen kis fűzetet, mely költeményeit rejti. A gimnázium büszkén tekint erre a tanulóra, kiről szakemberek is azt hiszik, hogy egykor az orosz irodalom egyik csillaga lesz. A fiu nevét az orosz lapok elhallgatják.

—X— Az „Entreprise des pompes funébraes” első tenetis-rendező intézet Aradon tudatja Haupt Jánosé szül. Gerer Annának 1890. évi szeptember hó 12-én, életének 71-ik évében bekövetkezett halálát. Hült tetemei szeptember hó 13-án, délután 5 órakor a B.-Halasz-utca 9. sz. alatti házból helyezetták a helybeli kőszirkóban örök nyugalomra — J u h á s z József, meghalt 1890. szeptember 12-én, 37 éves korában. Temetés szeptember hó 14-én, délután 4 órakor fog a kórház-utczából végbemenni.

Az „Aradi Vértanuk Albumá”-nak fényképfelvételei.

Alulirott, Papp Béla fényképezte az „Aradi Közlöny” 1890. 235. számában megvevtem mint olyat, ki a szerkesztésben megjelölt „Aradváros tulajdonát képező, ezereke kerülő „Aradi Vértanuk Albuma” számára saját tanulmányaim, engedélykéreim és instrukcióim alapján készült több felvételt jogtalanul, egyenes tilalom ellenére az Albumnál 1 és fél hónappal előbb megjelent „Budapesti Látogatok Lapjának” eladott, és ez eljárásnak méltánylását a t. közönség ítélletére bízam.

Papp ur erre az „Aradi Közlöny” 1890. 236. számában elismeri, hogy egyes félvételeket megrendeltem, hogy mindenért fizettem, hogy jelenlétemben és instrukcióim szerint történtek a felvételek. Minden mást azonban téves állításnak nevez és lényegileg a következőket állítja valóságosnak:

1. Ö nekem e félvételt magát nem adta el, a matriczák használhatóságának megiltásáról részemről szó sem volt. Am maradjon ez nyilt kérdés és higgyék el Papp fényképezésnek azok, kik olyat el lehetnek, hogy én egyes Papp ur szabad rendelkezésére csináltattam azokat a félvételeket és nem kizárólag az Album részére.

2. Valóságosnak állítja, hogy a matriczák használásának eltűnéséről szó s o r l e h e t t e t t, mert a matriczák még a arczképkészítésben is az ő tulajdonai, mivel ő szabadon rendelkezhetik. — Papp fény-

képező vagy nem tudja iparágának jogát, vagy tudva vésteszteni akar.

A szerzői jogról szóló 1884. XVI. t. cz. 72. §-sá erről azt mondja: „A megrendelt fényképezési arczkép utánképzési joga kizárólag a megrendelőt illeti.” Szép is volna valamely család nótáinak arczképpel valamely fotográfusnak úgy szabadon rendelkezhetni! — Ugyannak a t. cz. nek VI. fej. 69., 70., 71. §§. pedig az oly eljárásról, amit Papp fényképező az Album felvételeivel tett, azt mondja, hogy a „szerzői jog bitorlásának tekintendő.”

3. Valóságosnak állítja, hogy ő ami felvételeket Szalay urnak átadott, azokat nem eladta, hanem műterme reklámjárt kölcsönözte. Erre nézve utalok Szalay urnak az „Aradi Közlöny” 234. számában hozzáam intézett nyilt levelére, melyben ez ügyben való korrekot eljárásának igazolásul a következőket mondja: „Papp fényképező készpénz ellenében adta át nekem a fényképeket.”

Végül és itten ez a kardinalis pont: 4. valóságosnak állítja, hogy ő — bár nézete szerint — a „B. L. L.”-nak eladhatta volna az Album felvételeit: nem tette, mert ő Szalay urnak a „B. L. L.”-ja szerkesztőjének és s z e n k ü l ö n n f e l v é t e l e k e t t e t t. Ez igazán sok! Am szólnon ezekről a külön felvételekről az alább következők nyilatkoztak:

Nyilatkozat.

Alulirottak tek. Varga Ottó tanár ur, az „Aradi Vértanuk Albuma” szerkesztőjének megkeresése folytán az általam teljesített közvetlen szemlélet és összehasonlítás alapján konstátáljuk s igazoljuk azt, hogy a „Budapesti Látogatok” lapjában megjelent következő képek, nevezetesen: 1. Kivégzés helye a sáncok között. 2. Kivégzés helye a mezőn. 3. Városház-tér. 4. Andrástér. 5. Papp Béla aradi fényképező által Varga Ottó tanár ur részére, a fényképező saját beírásával s az ő Varga Ottó tanár instrukciója folytán készített felvételek alapján rajzoltak: és hogy azok a képek és a bemutatott Varga Ottó ur birtokában levő, Papp Béla műterméből származó felvételek a felvétel időre, pontra nézve egészen megegyeznek, azonosak és nem új, külön felvételek alapján készülték, rajzoltak.

Arad, 1890. szeptember.

Virág Lajos, Arad sz. kir. város fő-mérnöke.	Halmal Andor, építész.
Boros Vidá.	Lukács Miklós, Fürt Figye.
Parecz István.	Fényképezés és festés.
Fényes Kálmán.	Eckhardt Ede.
Barabás Béla dr.	Nasonera Aladar.
	Dömötör László.

Es most ezek után Papp Béla fényképező eljárásának méltánylását megegyezően és utóljára a t. közönségre bízom. Arad, 1890. szept. 12.

Varga Ottó, a „Vértanuk Albumá”-nak szerkesztője.

Színház.

A legközelebbi napok előadásai: Vasárnap „Fenyegerek” (Gigerlik) bohózatos életkép dalokkal. Hétfőn itt először „Rebeka, a szép zsidó leány” új népszimű új dalokkal; írta L u k á c s y Sándor, a dalokat szerzette D a n k ó Pista, először adatott a budapesti színházban 1889-ben; nálunk a czimzserépet S. né Vudny Vilma játssa. Kedden „Utolsó szerelem” eredeti történeti tárgyú vigjáték D o c z i Lajosolt. Szerdán „Szegény Jonathán” operette ismétlése lesz, ha a katonazsaker hajozón. Minthogy bizonytalan, mikor lehet megajánítani a zenére, a repertoart sem lehet megállapítani. Előkészítve vannak előadásokra: „Tündérújak”, „Rozenkranz és Guldernstern”, „Vízözön”, „Hun utodok”, „Erdő szépe” darabok, melyek mind belbecsi finomabb művek; az operettek közül „Pepita” és a „Czigánybáró” van műsoron.

Közgazdaság.

Termény-üzleti hetiszemle.

(Saját tudósítónktól.)

Arad, szeptember 13.

A lafolyt hét üzleti viszonyai nem voltak nagy arányúak; gyengébb kínálat, kevesebb behozatal ellenében jó vételkedv, változatlanul kellemes hangulat és szilárd árak; — ezek képezik a hét kereskedelmi szignaturáját.

Buza: A betivásárokra alig volt 10,000 métermázsza behozatal, malmok, üzerek készséggel összevásároltak minden készletet, és pedig:

Elsőrendű tisztavidéki és marosmenti 79—81 kgr sulyu búzát 6 frt 80kr 6-90, gyengébb minőségű búzát suly és származás szerint 6 frt 50, 6 frt 70 kr métermázsánként.

Tételekben eladatott 6000—7000 métermázsza finom urasági buza 7 forint árig, a lözeli vasuti állomásig szállítva, Svájcz-észére.

Ros: Nehány ezer métermázsza összforgalom, jegyeztetett métermázsánként 5 frt 70 kr, 5 frt 76 kr.

Árpa: Szintugy jegyeztetett métermázsánként 5 frt 80 kr, 5 frt 90 kr.

Zab: Szintugy jegyeztetett métermázsánként 6 frt 10 kr.

Tavalyi tengeri: névleg jegyeztetett métermázsánként 6 frt.

Ideai morzsolt tengeri: Jegyeztetett métermázsánként 4 frt 70 kr.

Ideai csöves tengeri: Nagy keresletnek örvend, amennyi a vásárra jött, gyorsan elkelt, 5 frt 80 krig, 200 kgr. 109 gyanánt számítva.

Káposzta-repcze: Csekély forgalom, jegyeztetett 10 frt métermázsánként.

Bánati repcze: Csekély forgalom, jegyeztetett 9 frt 60 kr métermázsánként.

TAPOLCSÁNYI GYULA

kefekötő mester

Andrássy-tér 25. sz. alatt a kincstári palotával szemben.

Ezennel nyilvánosságra hozom, hogy az Önnél vett **kefekötői cikkek**, dacára a gyakori használatnak, eddig még nem tapasztalt tartósság és legjobb minőségüknek bizonyultak.

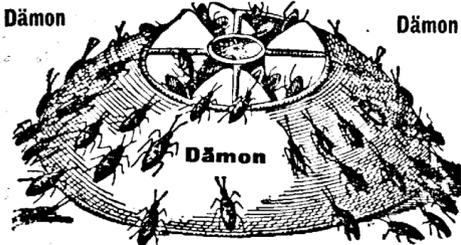
Cikkeiket takarékosági szempontból a n. é. küzönségnek a legmelegebben ajánlhatom.

Lippa, 1890. szept. 6-án.

619 4

Konopán Miklós,
jegyző.

Olcsóbb minden féregirtópornál!
Dämon.

Legbiztosab svábbogár-fogó,
darabja 1 frt 50 kr.

Kapható:
OBETKÓ KÁLMÁN
üzletében,
Arad, Minorita-palota. 578-6-6

Vizsgázott gépkezelő
és
gazdász
alkalmazást keres

valamely kisebb gazdaságnál;
mindkét minőségében már 12 éven
át működött és úgy szakértelem
mint józanság dolgában magát
bárkinek is ajánlja

Gombos József,
Battonyán.

686-2-3

14650/1890. sz.

625-6

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magy. kir. belügyminiszteriumnak az 1891. évi január hó 1-én ország-szerte megejtendő népszámlálással kapcsolatos 54532/890. sz. leirata nyomán elrendeltetik, hogy a minden egyes önállóan számított háznál levő és emberi lakásul használt, külön fedél alatt levő melléképületek a rendőrség és adóügyi osztály negyedmesterei által összeírattassanak és feltűnő helyen fekete festékkel, alszámokkal láttassanak el

Erről Arad sz. k. város közönsége azon felhívással értesítetik, miszerint házösszeírásai alszámoknak a ház falára festését ne csak türje, de azt a népszámlálás teljes befejezéséig az eső által való lemosás vagy bárki által szándékolt megsemmisítéstől is a népszámlálás sikere érdekében óvja.

Arad, 1890. augusztus 30-án.

A városi tanács.

PÉNZT sorsjegyekre, értékpapírokra, zálogjegyekre, vidéki takarékpénzt. részvényekre, részletvekre, arany s ezüst pénzeműekre bármily összegig olcsón ad

Falkenstein Adolf
bank- és váltó-üzlete 697 1-4
Arad, Szabadságtér 4. sz.
Vidéki megbízások pontosan teljesítenek.

683 | 1890.

643-2-3

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város tulajdonához tartozó Dezső utca 13a sz. 1175 négyszöletes területű üres teleknek eladása iránt folyó év szeptember 29-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár négyszögölenként 3 frt összesen 3525 forint.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók ke, a csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeének 1890. évi szeptember hó 9-én tartott üléséből.

Kiadta:

Kádas Kálmán, aljegyző.

9924/k. h. sz.

633-3-3

Hirdetmény.

Koncsek Ambrus és Tauchmann Ignác helybeli lakosok a kertész-utca 7. sz. a. gőzmalom létesítésére telepengedély iránt folyamodván, az 1884. XVII. t. cz. 27. §-a értelmében ezen kérelem tekintetében f. hó 15-én d. e. 11 óra helyszíni tárgyalás kitézetik, melyre az érdekelt szomszédok ezután is meghívhatnak azon észrevétellel, hogy a felállítani szándékolt telep helyszín- és tervrajza, valamint a telep és gyár tüzetes leírása az iparhatóságnál f. hó 14-ig mindenkor a hivatalos órák alatt megtekinthetők s a telep engedélyezése ellen netáni észrevételek írásban ugyanott, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával előterjeszhetők, a mennyiben ilyenek nem emeltetnének s ha közteltek gátolják föl nem mértilendnek, a mondott törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest, a telepengedély ki fog adatni.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatala, 1890 szeptember hóban.

Sarlot főkapitány.

8021 kh. | 887.

3-3

Hirdetmény.

Weisz Dávid magánzálogüzletében 1887. évi augusztus 12-én tartott árverésen eladott zálogtárgyak után befolyt feles összegből a felek részére még a következő összegek kezelletnek a városi pénztárban:

Zálog tárgya	Összeg	Zálog tárgya	Összeg	Zálog tárgya	Összeg	Zálog tárgya	Összeg
3584	3	11663	84	39439	23	42815	17
5739	35	11687	30	39443	24	42873	10
6814	35	11839	40	39606	23	42900	58
2201	37	11862	5	39710	30	42934	40
8064	38	11865	23	39767	25	42935	22
8403	15	11880	20	39770	72	43039	40
8404	24	11922	1	39797	14	43063	13
8472	61	11979	20	39807	92	43070	22
8635	15	12005	27	39850	27	43077	38
8820	95	12018	37	39930	57	43080	17
8917	8	12034	22	40089	43	43100	6
9132	7	12058	5	40219	43	43150	57
9335	27	44353	2	40254	27	44408	13
9873	15	12094	10	40490	55	43267	9
10019	47	12114	20	40512	1	43280	31
10020	25	12138	8	40518	12	43368	2
10937	84	12153	1	40571	34	43422	93
10494	85	12163	72	40900	30	43452	24
10653	33	27274	44	41767	15	43484	3
10669	2	29512	22	41994	18	43510	50
11337	1	30193	22	42067	1	43580	2
11316	35	30205	13	42068	4	43593	33
11264	57	30219	75	42091	66	43633	12
11349	24	33092	2	42094	22	43646	33
11373	65	34465	7	42129	20	43849	61
44329	49	35018	2	44395	48	43889	46
11387	18	35121	34	40414	1	43932	52
11421	45	35433	4	42145	4	43959	17
11433	35	35663	1	42152	23	43990	57
11469	9	36083	41	42169	17	44049	42
11525	3	36456	41	42218	3	44051	2
11536	40	36756	76	42241	6	44052	44
11537	37	37857	7	42308	47	44113	47
11540	23	38753	32	42320	7	44151	34
11598	63	39035	22	42478	20	44173	17
11615	2	39036	19	42575	36	43182	58
11631	17	39169	69	42636	1	44203	28
11651	15	39200	76	42762	9	44250	48
11655	48	44377	39	42767	23	45424	3

Miről a felek oly hozzáadással értesítettek, miszerint f. év szept. 24-ig a feles összegek felvétele végett jelentkezzenek, mert ellenkező esetben azok mint olévültek, a vár. ipariskola céljaira fognak fordíttatni.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatala 1890. szeptember 3-án.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Holtzer Mihály

utóda

FÉRFI-RUHA RAKTÁRA

ARADON, Andrássy-tér 9. sz. (Casino-épület), valamint Vörösmarty-utca és Petőfi-utca sarkán (a volt király-kávéház helyiség.)

Rendkívüli alkalom férfi- és gyermek-ruhák olcsó beszerzésére.

Egy csödtömögének olcsó ároni megszerzése folytán mindennemű **férfi- és gyermekruhák, öltönyök, kabátok, nadrágok, köpenyek, éjjeli köntösök, esőköpenyek, szűrők** stb. stb.

A nyári idény előhaladása miatt

tavaszi- és nyári öltönyök különös olcsó árban kaphatók.

Ajánlja a dus választékú raktárát a legfinomabb **brünni, francia, angol és hazai szövetekben** és miután egy elsőrendű kitűnő szabással rendelkezem és e szövet a n. é. közönség minden igényeinek a legpontosabban megfelelek.

Vidéki megrendelés esetén csak a mellbőség megjelölése szükséges.

Maradtam tisztelettel

554-10*

HOLTZER MIHÁLY utóda.

Hazai találmány!

Az első erdélyi
szabadalmazott vegyészeti-gyár
Kolozsvarott
LÖVY LIPÓT.

Gyümölcs- és virágtermelők figyelmébe!

„LÖVITUSZ FAVIASZ”

(cs. és kir. szabadalommal ellátott hazai találmány.)

Az első erdélyi szabad. chemiai gyár tulajdonosa által feltalált és saját gyártmányú **faviasz** kitűnő sikerrel és biztos hatással alkalmazható

gyümölcs- és diszfák, rózsafák nemesítése, beteg fák gyógyítására.

Ezen egészen új találmányú és új összetételű faviasz megbecsülhetetlen előnye az eddig használt ilyenű viasz felett az, hogy a napon és melegben nem olvad, a hidegnek ellent áll, az időváltozás nem bír rá semmi befolyással; az eső nem árt neki, a rovarok el nem pusztítják.

A legkeresettebb francia és más hason gyártmánynál hasonlítlanul **biztosabb hatású és 50 százalékkal olcsóbban megszereshető.**

ÁRA: 600 gramm súlyú bádogdoboznak 1 frt 30 kr., 300 gramm súlyú bádogdoboznak 85 kr., 175 gramm súlyú bádogdoboznak 45 krajczár. — **Megrendelhető és kapható az**

Első erdélyi szabad. chemiai gyárban
KOLOZSVÁRTT, Belkirály-utca 6. szám.

Megrendelések azonnal teljesítenek.

Nélkülözhetlen a gazdák és kertészeknek.

Hirdetmény.

A m. kir. Államvasutak építés alatt levő zágrábi állomáson létesítendő új felvételi épület előállításánál teljesítendő munkák biztosítására ezennel nyilvános versenyfolyamatot hirdetnek.

A tervet, a költségvetési és az egységárjegyzéki minta, a szerződési tervezet, az ajánlati minta a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek f. évi augusztus hó 25-étől kezdve Budapesten a m. kir. Államvasutak igazgatóságának gazdasági-üzemeltetési osztályában (Andrássy-ut 73. III. em. 39. ajtó) és Zágrábban a m. kir. Államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt hétköznapokon d. e. 8 órától d. u. 12 óráig vasár- és ünnepnapokon d. e. 9 órától déli 12 óráig megtekinthetők.

A munkák tárgyában teendő ajánlatok legkésőbb f. é. szeptember hó 13-án déli 12 óráig nyújtandók be alólírt igazgatóság jogügyi osztályánál (Andrássy-ut 73. földszint 27. ajtó).

Minden ajánlat bélyegzve, lepecsételve és a következő felirattal ellátva nyújtandó be:
„Ajánlat a zágrábi új felvételi épület létesítése körül szükséges munkák teljesítésére.”

Megjegyeztetik, hogy csak a költségvetésben felsorolt összes munkákra vonatkozó ajánlatok vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok benyújtását megelőző nap azaz f. évi szeptember hó 12-én déli 12 óráig 6000 frt azaz hat-ezer o. é. bánatpénz lesz a m. kir. Államvasutak központi főpénztáránál (Andrássy-ut 75. földszint) vagy készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban leteendő.

Az értékpapírok a névérték 90 százalékaival, de ha azok árfolyama a névértékén alul áll, úgy a napi árfolyam 90 százalékaival számítva fogadattanak el bánatpénzül.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálnak tárgyalás alapjául.
Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek tértívény mellett adandók fel.

Budapest, 1890 augusztus hóban.

Az igazgatóság,

15258 | 1890.

638-1-3

Hirdetés.

A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszterium 48297 | III. — 1890. sz. a. kelt rendelete nyomán ezenel közhírré tétetik, hogy a jelző-haranggal ellátott vasuti sorompóknál, nekülömben a helyi érdekű és mellékvasutakon „vigyázz ha jön a vonat” szövegű intő táblákkal ellátott vasuti utátjáróknál a biztonság érdekében a közönség részéről követendő eljárás szabályozó szabályrendeletet adta ki.

Szabályrendelet.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszternek a jelző-haranggal ellátott vasútsorompóknál, valamint helyi érdekű és mellékvasutakon a „Vigyázz, ha jön a vonat” szövegű intő táblákkal ellátott vasuti utátjáróknál a közönség részéről követendő eljárás kibocsátott rendelete.

1. §.

Jelzőharanggal ellátott vasuti vámsorompóknál, a jelzőharang megszólalásakor a sorompók előtt kell megállani, a sorompókon belül levőknek pedig a pályatestet mielőbb el kell hagyniok.

2. §.

„Vigyázz, ha jön a vonat” szövegű intő táblákkal ellátott vasuti utátjáróknál az átjárás a vonat közeledése esetében szigorúan tiltatik.

3. §.

Az 1. és 2. alatt foglalt határozmányok elleni kihágás a fennálló törvények értelmében büntetettetik.

4. §.

Jelen rendelet a közzététel napján lép hatályba.

Budapestben, 1890. évi aug. hó 20-án.

Baross.

Arad, 1890. szeptember 6-án.

A városi tanács.

Tégla és mészművek, kamrás-kör-kemenczék,

nagyban és kicsinyben való üzemhez.

Alulírott cég vállalkozik **téglagyárak és telepek teljes berendezésére**, szolgáltató építési **terveket és gépeket**, gondoskodik **felügyelő és munkásszemélyzetről**. Berendezéseket eszközöl a teljes képességig és biztosítágot nyújt arra nézve, hogy 1000 darab kitűnően égetett téglatoros nélkül csak 2 mtrmáza porszenet, 100 mtrmáza méz égetése csak 26 mtrm. porszenet igényel.

Több száz cég ajánlata rendelkezésére állanak, mint Zichy gróf ur ő méltósága, Lónyay örök ur ő méltósága, Luzenbacher Pál, Lobkoritz herceg, Zsoldos Ferencz nagybirtokos Szentos, Viktorin bányatulajdonos Meirik, Riedenau lovag Bécs, Hoffmann Prágában, Hm.-Vásárhely tanácsa, 1889-90, továbbá Zala-Egerszeg tanácsa, Kopreinitz tanácsa, Eigner földbirtokos Salzburg, dr. Funker Gusztáv Csurgón, Nyitra város tanácsa.

WOJACZEK J. H.

599-8-12

cs. és kir. szab. tulajdonos körkemenczékre,

építész-vállalkozó és szak-technikus téglagyárak, cement és mészegetők és fűlési berendezési műszaki specialista. — Alapított 1869-ben.

Aradon: Templom-utca 2-ik szám.

Bécsben: Czirkusgasse 47.

Kárpitos kellékek.

Egyedül e szakmában

az egész környékben:

Teljes ágyberendezések:

1. sz.	2. sz.	3. sz.	4. sz.	5. sz.
75.	50.	40.	30.	17.50.

máshol csak utánozva.

520-8-*

PAPLAN,
selyem, atlasz, kasmir, ruge, karton.

MADRATZ,
lőszőr, teveszőr, tehénszőr, afrik, tengerifű.

SZONYEGEK,
welwet, tapesztri, manilla, jutte.

Függönyök és garniturok,
plüs, gubelin, ripsz, jutte.

POKRÓCZOK,
angol-flanell, erdélyi, csei, steieri.

Ablak roletták gyári raktára.

Mennyasszonyi kelengyék kiállítása és szállodák berendezése elvállaltatik.

Ürményi Tóbiás Arad,

főter 25. sz., Neuman-féle ház.

Gabona zsákok.

Ponyva és vitorla-vásznak.

Fosztott toli és lőszőr.

Tisztelettel alólírott, van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives figyelmébe ajánlani a saját találmányu, gyors és könnyen kezelhető

két vedres

álványos kutjaimat,

magán kiöntővel, egészen vasszerkezettel; különösen előnyös nagyobb uradalmak, gazdaságok és kertészetek ezámára.

Megtekinthető és megrendelhető a kiállítási területen a XV-ik csoportban.

Tisztelettel:

JUHÁSZ ISTVÁN

mű- és építkezési lakatos,

Aradon, Petőfi-utca 12. sz.

Tarnóczy Gusztáv

a magas kormány 82502/II./888. számú rendeletével ajánlt

tűzoltószer-, fecskendő- és szivattyu-gyára

BUDAPEST, V. kerület,

Gépgyár külső váci-ut 1527. Iroda: Váci körút 78. szám

ajánlja a nm. belügyminiszterium által szabályrendeletileg előírt mértékkel bíró,
Tarnóczy szabadalmával ellátott központi szelepszáró,
kengyeles tüzi fecskendőit,

minden mellékszerelvényekkel, melyek ugy szerkezetben, mint minőségben kitűnnek, és minden tekintetben a legújabb vívmányok magaslatán állanak **kizárólag a magyar egységes csavarral ellátva.** Szervezendő tűzoltó-testületek számára szükséges felszerelések a legkisebb részletekig, nagyobb községek számára kocsi-fecskendők, hydrophorok előkocsival, vagy a nélkül, szerkocsik tűz- és mászólétrák, valamint mentő-és védszerek kaphatók.

Kizárólag hazai gyártmány **5 évi jótállás,**
10 évi részletfizetés mellett.

Nemkülönbön ajánlhatom kis községek számára az

Omnia- vagy targonczafecskendőimet.

A nem magyar egységes csavarral bíró fecskendők átalakítás végett elfogadtatnak.

564-9-*

LUX JOSEFA

női divatterme

Aradon, Andrassy-tér 21. szám.

Ajánlja a n. é. hölgyközönségnek a **párisi és bécsi mintájú** legújabb divatú kül- és belföldi **női kalapjait**, nemkülönbön a legcsinosabb díszítésű **leány kalapokat**, melyek a legmagasabb igényeknek is megfelelnek.

Mindennemű átalakítások a legújabb divat szerint mérsékelt árak mellett eszközöltetnek. Felhívja továbbá figyelmét a n. é. hölgyközönségnek az aradi iparcarnok VII. csoportjában **kiállított**

saját készítményű női kalapok

megszemlélésére.

566-8-8

Szálloda az

„Arany oroszlánhoz“

ARADON, Petőfi-utca 9. szám.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására juttatni, hogy Aradon, Petőfi-utca 9-ik szám alatt az

„Arany oroszlánhoz“
címzett

vendéglő és szállodát

átvettem s ott **11 vendégszoba, kitűnő magyar konyha és hamisítatlan borok legelőszöbben** állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Olcsó bérlet mellett lehet étkezni ugy a vendéglőben mint a házhoz hordva.

Tisztelettel:

SCHIFFRER B.,

szálloda-tulajdonos.

644-1-*

Üzletmegnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek, valamint elődömnök nagybecsült régi vevőit tisztelettel értesíteni, hogy alólírott, mint a régi, és nagy kedveltségnek örvendett

594-5-10

MOSKOVITS J. és TÁRSA

„férfi-ruha raktárának“ utóda,

elődömnök régi üzlethelyiségében

„az új színház-épületben“

megnyitottam kész férfi-ruhából álló raktáromat, valamint jól felszerelt szabóüzletemet is, és pedig

MOSKOVITS JAKAB

urnak vezetése alatt, ezen a téren az itteni körökben már évek hosszu során át működött és ugy kitűnő szakismereténél fogva, valamint a legszigorubb megbízhatóság következtében általános elismerésben részesült.

Kérem, kegyeskedjenek azon bizodalmat, mellyel a régi céget kitüntették, én reám is kiterjeszteni és legyenek az iránt biztosítva, hogy szigoru megbízhatóság által igyekezni fogok tisztelt vevőim bizodalmat igazolni és továbbra is kiérdemelni. Egyszermind szabadjon a közelgő évadra ugy

kész férfi- és gyermekruhából álló

gazdag raktáromat, valamint minden

bel- és külföldi kelmékből

álló nagy készleteimet ezennel ajánlani.

Férfi- és gyermekruhákra szóló megrendelések 24 óra alatt legjutányosabb árak mellett teljesítetnek.

Kiváló tisztelettel

MOSKOVITS ZS.